

TUDOMÁNYOS ÉLET / SCIENTIFIC LIFE

REAL CORP konferenciák 2014–2018

REAL CORP conferences 2014–2018

JÓNA LÁSZLÓ

JÓNA László: tudományos segédmunkatárs, Magyar Tudományos Akadémia, Közgazdaság- és Regionális Tudományi Kutatóközpont, Regionális Kutatások Intézete; 9022 Győr, Liszt Ferenc u. 10.; jona.laszlo@krtk.mta.hu; <https://orcid.org/0000-0001-9052-9589>

JÓNA László: junior research fellow, Institute for Regional Studies, Centre for Economic and Regional Studies, Hungarian Academy of Sciences; Liszt Ferenc u. 10., H-9022 Győr, Hungary; jona.laszlo@krtk.mta.hu; <https://orcid.org/0000-0001-9052-9589>

A REAL CORP konferenciákat 1996 óta évente rendezik meg, melyre a világ minden tájáról érkeznek szakemberek. Az előadók között megtalálható a város-tervező, a közlekedésmérnök, az építész, az informatikus, a társadalom- és környezettudományokkal vagy az ingatlan kutatással foglalkozó szakember. A többnyire háromnapos konferencián aktuális várostervezési, területfejlesztési és társadalmi kérdéseket vitatnak meg. A konferencia életre hívója Manfred Schrenk volt, aki mai napig igazgatója a REAL CORP konferenciának.

Az „okos város” (*smart city*) 2014 óta valamilyen formában mindig témája a konferenciának, ami nem véletlen, ugyanis ebben az évben kezdték el széles körben használni az okos város kifejezését a világon. Ekkor már sok város alkalmazta az infokommunikációs eszközöket a városi és építési folyamataiban arra, hogy javítsa fizikai eszközeinek, társadalmi és környezeti tőkájének az integrációját. Az okos városokról szóló rangsorok megjelenése versenyt is indított arról, hogy melyik város az „okosabb”. Mindez pedig számos kérdést felvetett. A 2014-es konferencia fő kérdése az volt, hogy lehet-e „okosan” tervezni, okos megoldásokat találni az okos városok számára. A három nap során az alábbi kérdéseket beszéltek meg részletesen:

- Mit jelent a *smart city* az életminőség szempontjából?
- Hogyan befolyásolja a gazdasági kilátásokat?
- A fenntarthatóság és az alkalmazkodás része-e a *smart city* nek?
- Mi a helyzet a politikával és a közigazgatással, a rendeletekkel és a kormányzással?

- Hogyan befolyásolják az „okos megoldások” a várost és annak szövetét?
- Mi a szerepe a városi és területi tervezésnek a *smart city* esetében?

A gazdasági válság hatásai még mindig érezhetőek, a környezeti kérdések az éghajlatváltozásnak köszönhetően fontosabbak, mint valaha. Így a konferencia során vizsgálták, hogyan lehet e kihívásokat úgy kezelni, hogy közben a városok fejlődjenek. Kérdés volt, hogy az egyes fejlesztési elképzelések közül melyiket lehet *smart*nak nevezni és miért. Ezért diskurzus folyt arról is, hogy miként lehet a mai technológiákat és eszközöket az ott élők életminőségének javítására használni a városok tervezési folyamataiban.

A 2014-es konferenciát Bécsben rendezték, melyen nagyjából 300-an vettek részt több mint 50 országból, 140 előadással; az elméleti kérdésektől a gyakorlati megvalósításig bezárólag sok területet érintettek az előadók.

A következő év témáját egy belga város, Ghent Belgium második legnagyobb városa (népessége nagyjából 250 000 fő) és vezető szerepet tölt be a *smart city* terén. Az egyik flamand újság 2013 januárjában kijelentette, hogy Ghent a „legokosabb” város; a polgármestert 2014-ben a Világ Polgármestere díj első helyezettjének választották és kitüntették az európai városok szolgálatásaiért járó Világ Polgármestereinek Dicséretével. A város a „Ghent 2030” rendszert használja a hosszú távú fenntartható városfejlesztésben, amelynek lényege, hogy az okos városhoz kapcsolódó fejlesztések teljes egészében a lakosság bevonásával, közösségi részvételen alapulnak. Ghent azt szeretné, hogy lakosai *smart* polgárokká váljanak, ezért ösztönzi őket, hogy vegyenek részt saját lakóhelyük fejlesztésében, ötleteiket továbbítsák a város felé. A cél elérése érdekében Ghent *living lab*ként működik, felhasználó-központú nyílt innovációs ökoszisztémaként, mely egyben kutatási és innovációs folyamat, a köz- és magánszféra együttműködésének számtalan formájával. A ghenti *living lab* tulajdonképpen a város által irányított nyílt együttműködési hálózat. A *living lab* előnyben részesíti az e-közigazgatást, az e-részvételt, a digitális innovációt és a digitális zöld fejlesztést (energiahatékonyság, smart energia).

A 2015-ös ghenti konferencia egyben a REAL CORP 20. jubileuma is volt, és arra kereste a választ, hogy mi a szerepe a tervezőknek és a tervezésnek egy olyan *smart* környezetben, melynek célja egy élénk és „vibráló” jövőbeli város fejlesztése. A szakemberek párbeszédet folytattak arról is, hogy hogyan kell kezelni a 21. században a térbeli átmeneteket, illetve hogyan lehet optimalizálni a városok és az egyes térségek fejlesztésének pénzügyi eszközeit a mindennapos költségvetési megszorítások időszakában. A konferencián a plenáris és szekció-előadásokon kívül a Ghenti Egyetemen együttműködésben kerekasztal-beszélgetés is zajlott a városi *living lab*ekről, és a program részét képezte egy kirándulás Ghent korábbi és jövőbeli fejlesztési területein.

A 2016-os konferencia témája a „*Smart Me Up!*” volt, mely az okos várossá válás folyamatát vizsgálta. A *smart city*ek kéz a kézben járnak a digitális technológia fejlődésével és fejlesztésével. Maga a *smart city* egyfajta posztindusztriális reakció az elmúlt évtized gazdasági, társadalmi és politikai változásaira és kihí-

vásaira: a demográfiai változásra, a gazdasági válságra vagy az erőforrások csökkenésére. Sok város tekinti sajátjának a *smart city* elnevezést. Így mindenképpen érdemes összehasonlítani a különböző értelmezéseket földrajzi (például Európában, Amerikában, Kínában stb.), távlati (az emberek és az élet minősége, technológia és hatékonyság), illetve gazdasági szempontból (lehetséges megta-
karítások, gyorsan növekvő üzleti területek) annak érdekében, hogy a várost és annak szolgáltatásait szabványosítani lehessen. Az „okosság” elérésének sok módszere létezik, és sokféleképp lehet meghatározni egy város „okosságát” mérő indikátorokat. Így adódik a kérdés, mik az előnyei és hátrányai e megközelítéseknek, melyik közülük a helyes és miért. Mit tehet a tervezői közösség annak érdekében, hogy a város lakossága profitáljon a *smart* technológiák fejlődéséből, miközben a jelen és jövő generációi számára hozzák létre a jövő városait? Melyek a legfontosabb elemei a *smart city*eknek: energia, közlekedés, logisztika, lakhatás, biztonság? Milyen szerepet játszanak az olyan tényezők, mint a környezet, a katasztrófavédelem, a szabadidő, valamint a kutatás-fejlesztés? A 2016-os REAL CORP konferencián közel 250 szakember kereste ezekre a kérdésekre a válaszokat.

A 2017-ben Bécsben rendezett konferencia fő témája a *smart city* egyik legfontosabb eleme, a közlekedés volt. A helyszínválasztás nem volt véletlen, ugyanis Bécs 2017-ben nyolcadszorra (2018-ban pedig kilencedszerre) nyerte el a legelhetőbb város címét, többek között hatékony és jól összehangolt közösségi közlekedésének köszönhetően.

A közlekedés fontos kérdés egy város életében, amely az elmúlt évtizedekben komoly vitákat generált. Sarkalatos kérdés, amely a *smart city*ket is érinti, hogy elsőbbséget élvezzenek-e az emberek a közlekedésfejlesztésben. További kérdés, hogy a közlekedés költségvetésének átláthatóvá tétele hozzájárul-e a szerkezetátalakításhoz, vagy ez tönkreteszi a gazdasági rendszert. Bővíteni kellene-e a közlekedési infrastruktúrát, hogy csökkenjenek a távolságok, vagy szűkíteni, hogy ezáltal rövid távolságokkal rendelkező kompakt városok jöhessenek létre?

A közlekedés életünk nélkülözhetetlen része, városaink élhetősége ma már sokban a mobilitási folyamatoktól függ. Ezért adódik a kérdés, hogy milyen szerepet töltsön be a közlekedés az életünkben. Hogyan tudjuk alakítani mai tudásunkkal és eszközeinkkel a jövő mobilitását úgy, hogy az fenntartható legyen?

A 2018-ban megrendezett konferencia az előző évi folytatása volt, a növekvő városok és a csökkenő terek problémáját járta körbe. 2060-ban a világ népességének több mint 70%-a városokban fog élni, a városok népessége és térbeli kiterjedése is növekszik – térben nemcsak felfelé és oldalirányban, hanem lefelé is. Emellett nagyon sok város időben is „növekszik”: városi szolgáltatásai a nap 24 órájában, 365 napon át rendelkezésre fognak állni a lakosság számára. De a vidéki térségekben élők fontosabb ügyeik intézésére, szórakozni, kikapcsolódni szintén a városokba fognak utazni. A növekvő népességnek nemcsak az erőforrások, de az étel- és víz iránti igényei is növekedni fognak, ugyanakkor a városok terjeszkedése az étel- és vízforrást jelentő mezőgazdasági és erdőterületek kárára történik.

A városok növekedésének e kihívásai a világ minden táján számtalan problémát, kockázatot és változást fognak előidézni a tervezési folyamatokban. A városi folyamatok ellenőrzésére és kezelésére egyre több eszköz áll rendelkezésre, többek között a *smart* technológiák is lehetőséget kínálnak számos probléma megoldására. A városok viszont elsősorban az emberekről szólnak és nem a modern technikai eszközökről, így az életminőség javításának szükséges a közép-pontban állnia. A 2018-as REAL CORP konferencia fő kérdése ezért az volt, hogy a *smart city* a megoldásai vagy az okai a világ urbanizációs folyamatainak.

A REAL CORP által megjelentetett tanulmányok 1996-tól megtalálhatók a konferencia honlapján (www.corp.at), valamint 2011-től elérhetők a korábbi évek előadásanyagai is. Így valamennyi, urbanisztikával és területi kutatással foglalkozó szakembernek érdemes ellátogatnia a honlapra és részt vennie a következő konferencián.